

Organisaties helpen
onderwijskansen waarmaken
dossier

**TAG DE
TOEKOMST
VAN DE JEUGD**

24^e PRIJS

— | ARMOEDE
UITSLUITEN

Inhoud

Inleiding	1
Onderwijs: investeer in de toekomst van kinderen en jongeren	3
Armoede gedefinieerd	3
Kinderarmoede	5
Recht op onderwijs	9
In gesprek met Welzijnsschakels: Het onderwijsthema lokaal aankaarten	12
Onderwijs moet armoedevaardiger worden: wat vzw Krijt aan te reiken heeft	17
It takes a village to raise a child	22
Welzijnsschakel Integraal vzw	23
LeOnhuis Hasselt	27
'Werkgroep Diversiteit en Kansenbevordering' Sint-Pietersschool Mechelen	31
Recht-op vzw	35
buurtwerk 't Lampeke	39
Bibliografie	45

Colofon

Redactie

Frieda Bex

m.m.v. de genomineerden voor de Prijs Armoede Uitsluiten,
Colette Victor (Krijt vzw), Annabel Cardoen, Koen Trappeniers

Druk

Printhings.be Schoten

Beeldmateriaal

Mad Monkey

v.u. Welzijnszorg vzw, Koen Trappeniers, Huidevettersstraat 165 1000 Brussel

D:2023/9620/1

Het onderwijs speelt een niet te onderschatten rol als het gaat om kinderen en jongeren die opgroeien in armoede: de kansen op een succesvolle schoolloopbaan, geboden in het onderwijs, bepalen letterlijk hun toekomst. Uit internationaal onderzoek blijkt helaas dat het Vlaamse onderwijs de ongelijkheid tussen kinderen met een hoge en lage sociaal-economische positie niet alleen bestendigt, maar zelfs verscherpt .

Een verpletterende verantwoordelijkheid, inderdaad. Investeren in het onderwijs zou een absolute beleidsprioriteit moeten zijn. Maar terwijl de overheid in gebreke blijft, doen veel organisaties dat net niet, en steken vele actief de handen uit de mouwen.

Dat klopt ook met onze overtuiging dat de verantwoordelijkheid voor een kwalitatief onderwijs niet alleen in een schoolgebouw thuishoort, wég van de 'echte' wereld. Een breed gamma aan groepen en organisaties vraagt de deuren van de scholen open te gooien en wil mee een stukje verantwoordelijkheid opnemen.

Als partners, niet als onderaannemers. Niet om te doen "waar het onderwijs geen tijd voor heeft". Niet om klakkeloos de logica van het onderwijs te volgen en zogenaamde tekorten bij kinderen en ouders te leggen en te remediëren. Het gaat niet om 'kinderen bijspijkeren', wel om ervoor te zorgen dat het onderwijs alle kinderen alle kansen geeft.

Vanuit de eigen expertise hebben veel organisaties veel te bieden aan het onderwijs. Het gaat 'm om de bredere focus, om andere invalshoeken. Bijvoorbeeld de inbreng van het perspectief van mensen met andere schoolervaringen dan onderwijzmensen binnen: als je opgroeide in een ander land of een andere cultuur, als je je schoolcarrière vanuit de B-stroom in beroeps of buitengewoon secundair onderwijs doorbracht, of als je voortdurend het deksel op de neus kreeg op school, dan kijk je heel anders en vaak veel negatiever naar het onderwijs dan de meeste leerkrachten. Zij kenden immers vooral positieve ervaringen in hun eigen

schoolloopbaan en haalden een diploma, waarmee ze in datzelfde onderwijs hun passie willen doorgeven.

We willen allemaal dat àlle kinderen zo goed mogelijk toegerust worden om in de wereld te stappen, dat hun talenten en vaardigheden aangescherpt en ontwikkeld worden door ons onderwijs. We willen het hebben over het belang van het onderwijs om kansenverhogend te zijn en de organisaties die daarin verantwoordelijkheid opnemen/opeisen.

Die mensen, groepen en organisaties die als betrokken supporters meer dan een steentje bijdragen, willen we in kijker plaatsen.

Wij willen voor hen supporteren.

**TAG DE
TOEKOMST
VAN DE JEUGD**

Onderwijs: investeer in de toekomst van kinderen en jongeren

In dit hoofdstuk gaan we beknopt in op enkele kernbegrippen met betrekking tot armoede en onderwijs.

Een volledige analyse vind je in het hoofdstuk 'Dertig jaar sleutelen aan gelijke onderwijskansen: een B-attest?' (I. Nicaise e.a.) van het Jaarboek 2021 Armoede en Sociale Uitsluiting. De aanbevelingen aan politiek, school, leerkracht en samenleving om samen werk te maken van gelijke onderwijskansen, uit ons 'Campagnedossier 2018: 1 op 5 loopt school in de buitenbaan', zijn helaas nog steeds actueel. We bevelen ze u graag aan.

Armoede gedefinieerd

Armoede is... een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan, in die mate dat men geen leven kan leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid. Hierdoor ontstaat een kloof met de rest van de samenleving. Deze kloof, die in de samenleving wordt ge(re)produceerd, kan men niet op eigen kracht overbruggen.

(Raeymaeckers, Coene, & Hubeau, 2018)

We lichten enkele sleutelbegrippen uit deze definitie.

Er gaapt een kloof tussen mensen in armoede en de rest van de samenleving. Die kloof ontstaat en wordt in stand gehouden in (door!) de samenleving. Mensen in armoede kunnen die kloof niet op eigen kracht, alleen, overbruggen. Dat staat er.

Dit gaat over de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor armoede, én over de maatschappelijke verantwoordelijkheid om armoede op te lossen. Hoezeer je ook, al dan niet met een vergrootglas, de eigen verantwoordelijkheid van mensen in armoede voor hun eigen situatie analyseert om hen met de vinger te wijzen, armoede is een

maatschappelijk probleem. Armoede is een gevolg van ongelijkheid. Een samenleving heeft zijn verantwoordelijkheid op te nemen om op z'n minst de ongelijkheid zo beperkt mogelijk te houden.

Maar ook het begrip 'menselijke waardigheid' staat centraal. Dit gaat om meer dan het louter vervullen van basisbehoeften om te overleven. Het gaat ook om de mogelijkheid om volledig deel te nemen aan de samenleving door een combinatie van rechten.

Deze rechtenbenadering van armoede veronderstelt dat alle mensen over essentiële rechten beschikken en dat het de verantwoordelijkheid van de samenleving is om die rechten mee te realiseren.

Om armoede te bestrijden, is er vooral nood aan structurele ingrepen. Onze beleidsmakers hebben allerlei hefboomen in handen, zoals de sociale zekerheid en sociale bijstand, hogere (toereikende) minimuminkomens, meer herverdelende belastingen, meer werk voor kwetsbare groepen, waardige arbeidsomstandigheden, een betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg, gelijke onderwijskansen, betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting, vertegenwoordiging van mensen in armoede in de beleidsvorming en -evaluatie, ...

Maar helaas struikelen voorzitters en parlementsleden momenteel over elkaar in een opbod van asociale beleidsvoorstellen. Onder het mom 'werken moet lonen' wordt de welvaartsstaat voorgesteld als een veel te vrijgevig instrument. Een kwalijke voorstelling, die niet gebaseerd is op de beschikbare cijfers én niet op de realiteit. Mensen die in België moeten overleven met een uitkering, hebben een hoog risico op armoede. Het inkomen waarover ze beschikken stelt hen niet in staat om een menswaardig leven te leiden.

Kinderarmoede

We kijken naar kinderarmoede op basis van de kansarmoede-index van Kind en Gezin, dat tegenwoordig deel uitmaakt van het Agentschap Opgroeien.

Die kijkt naar zes indicatoren die de verpleegkundigen en gezinsondersteuners van Kind en Gezin tijdens hun contacten met gezinnen evalueren: het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, het stimulatieniveau van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting en de gezondheid.

Per domein bepaalt Kind en Gezin een ondergrens. Als drie of meer van de zes criteria die ondergrens bereiken of eronder duiken, wordt het gezin beschouwd als kansarm.

Deze index is niet geschikt om het succes of het falen van beleidsinspanningen (bijv. van lokale besturen) aan te tonen, maar geeft vooral het signaal dat er inspanningen nodig zijn.

47,5% van de kinderen in kansarmoede heeft op drie van de zes levensdomeinen een minder gunstige positie. Bij 19% gaat het om minstens 5 levensdomeinen.

Van deze zes criteria spelen vooral een beperkt inkomen (87,0%) en een laag opleidingsniveau van de ouders (81,9%) een rol, gevolgd door de arbeidssituatie van de ouders (77,7%). Meer dan de helft (55,9%) van de kinderen in kansarmoede heeft een gebrekkige huisvestingssituatie. Gezondheidsproblemen (32,9%) en een laag stimulatieniveau (29,7%) komen minder vaak voor.

Bij 58,5% van de kinderen komen (minstens) de drie socio-economische criteria (arbeid, inkomen en opleiding) samen als onvoldoende voor.

In 2021 bedroeg de kansarmoede-index 12,7%, 0,9 procentpunt lager ten opzichte van 2020, maar 2,3 procentpunt hoger dan in 2012.

Het Agentschap Opgroeien (2022a) heeft geen verklaring voor het feit dat ouders uit de laatste geboortejaren een betere sociaaleconomische positie

hebben. Het stelt deze trend ook vast bij kinderen met een moeder van niet-Belgische origine.

47,2% van de kinderen in kansarmoede leefde in de twee grootsteden en de elf andere centrumsteden, 8,2% leefde op het platteland.

Kansarmoede-index (in %), Vlaams Gewest en provincies, 2012-2021.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Antwerpen</i>	13,4	14,1	14,3	15,3	16,2	17,6	18,0	18,0	17,5	16,1
<i>Limburg</i>	11	11,2	11,8	12,6	13,8	14,2	14,4	14,3	14,1	13,2
<i>Oost-Vlaanderen</i>	9,8	11,2	11,6	11,9	12,1	13,0	13,5	13,6	12,9	12,1
<i>Vlaams-Brabant</i>	5,7	6,1	6,5	7,2	8	8,3	8,3	8,5	8,2	7,6
<i>West-Vlaanderen</i>	10,3	10,8	10,3	10,5	11,7	12,9	13,2	12,9	12,9	12,5
Vlaams Gewest	10,4	11,2	11,4	12,0	12,8	13,8	14,1	14,1	13,7	12,7

Bron: Agentschap Opgroeien

Behalve de kinderarmoede-index van Kind en Gezin zijn er ook de armoedecijfers komend vanuit het EU-SILC onderzoek. De meest recente cijfers (inkomens van 2021) geven aan dat 14,1% van de kinderen in België in een gezin woont met een inkomen onder de armoedegrens. 4,3% van de kinderen kent ernstige materiële en sociale deprivatie. Dat uit zich bijvoorbeeld in het niet regelmatig kunnen deelnemen aan vrijetijds-activiteiten en geen geschikte plaats hebben om huiswerk te maken.

Recht op onderwijs

Op de vorige bladzijden lijstten we verklaringen over het recht op onderwijs op. Die verklaringen leggen een grote verantwoordelijkheid bij de samenleving en bij het onderwijs (en zeker niet alleen bij de ouders!!).

De prestaties van ons onderwijs worden onder andere onderzocht met de PISA-testen (15-jarigen) en de PIRLS-testen (10-jarigen).

Niet alleen de kennis en vaardigheden van leerlingen, maar ook leerlingkenmerken worden bevraagd. ZO wil men uitspraken kunnen doen over de gelijkheid van ons onderwijs. Uit PISA 2018 blijkt dat het thuismilieu van leerlingen in Vlaanderen 17,3% van de variantie in de leesvaardigheidscores verklaart. Het gemiddelde van de OESO landen bedraagt 11,9%. Het Vlaamse onderwijs slaagt er dus minder goed dan gemiddeld in om een motor van gelijkheid te zijn.

In datzelfde onderzoek scoort Vlaanderen ook zwak als het gaat om 'veerkrachtige leerlingen', leerlingen die ondanks hun benadeelde socio-economische achtergrond toch een hogere prestatie kunnen neerzetten. In Vlaanderen kan maar 9,4% van deze kinderen een hogere prestatie neerzetten, goedpresteerders als Finland en Estland halen percentages van 13% tot 15%.

Het meest recente onderzoek, PIRLS 2021, geeft aan dat kinderen met een hogere sociale afkomst beter scoren dan kinderen met een lagere sociale afkomst. Dat is zo in de meeste landen, al zijn er wel landen die de kloof kleiner weten te houden dan Vlaanderen. Zorgwekkend is dat leerlingen die een schooltoelage krijgen, het gemiddeld minder goed doen voor begrijpend lezen dan leerlingen zonder schooltoelage, ook wanneer er geen andere 'risicofactoren' in het gezin zijn. Deze ongelijkheid krijgt veel minder aandacht in de politieke bespreking van de PIRLS resultaten.

“Wie opgroeit in een gezin met een laag inkomen – maar een hoogopgeleide moeder heeft, thuis Nederlands spreekt en behoorlijk wat boeken heeft, en op die vlakken dus géén risico loopt op een achterstand – doet het gemiddeld minder goed voor begrijpend lezen dan andere leerlingen.”

De onderzoekers hebben geen verklaring voor deze ongelijkheid. Ze denken aan de stress die geldzorgen met zich meebrengen of het niet kunnen inschakelen van betalende ondersteuning, zoals logopedie of huiswerkbegeleiding.

Blijkbaar eindigt het recht op onderwijs eens de leerlingen een schoolpoort binnengestapt zijn. Het recht op onderwijs is blijkbaar een recht op toegang, geen recht op resultaat. Spreken we dan wel van een echt, een effectief recht?

Een effectief recht houdt voor de gemeenschap de verplichting in om dat resultaat ook te helpen realiseren (vergelijk bijvoorbeeld met het recht op wonen). Waarom wordt het onderwijs niet uitgebouwd volgens principes van het ‘proportioneel universalisme’? Zo’n onderwijs steunt op een mensen- en kinderrechtenperspectief en neemt de diversiteit in de samenleving en de verscheidenheid aan noden van kinderen en jongeren als uitgangspunt om gelijke onderwijskansen te kunnen bieden. Dat zou bijvoorbeeld kunnen inhouden dat er voor leerlingen die slechte resultaten behalen een recht op aangepaste en kosteloze leerhulp zou bestaan. Die mensenrechtentvisie gaat uit van een levenslang recht op leren én op leerresultaat; dus ook op leerhulp die omgekeerd evenredig is met het eigen, deels sociaal bepaalde leervermogen van kinderen en jongeren.

Het onderwijs in Vlaanderen gaat er nog te veel van uit dat kinderen gelijk aan de start verschijnen en dat succes of falen van henzelf afhangt (‘meritocratische visie’). Het onderwijs is dan een selectiesysteem waar kinderen en jongeren zich door moeten worstelen nadat ze -zo wordt verondersteld – gelijke startkansen hebben gekregen.

Onderwijs dat enkel bezig is met de verstandelijke ontwikkeling van kinderen en geen rekening houdt met andere factoren, zal ongelijkheid blijven reproduceren. Het leervermogen van kinderen hangt immers ook af van mate waarin ouders hun kinderen kunnen begeleiden, de kwaliteit van de woonomgeving, de mate waarin er geld is voor boeken, uitrusting, enz., het sociale netwerk en het culturele kapitaal van het thuismilieu, de fysieke en mentale gezondheid van de leerlingen, enz.

Scholen kunnen en moeten - door netwerking met andere diensten en organisaties - die ongelijkheden kunnen compenseren. Dat is de essentie van de 'brede school'-gedachte. Dat is de reden waarom Welzijnszorg de rol van het middenveld in het realiseren van onderwijskansen voor alle kinderen, wil belichten.

Vlaanderen behoort bij de slechtst presterende landen, rangeert kansarme leerlingen verhoudingsgewijs te snel uit. Door sterke en zwakke leerlingen heel snel in afzonderlijke scholen en afzonderlijke afdelingen binnen scholen onder te brengen, vergroot je de ongelijkheid alleen maar. 'Zwakkere' leerlingen vastpinnen op hun prestaties met een afgezwakt leeraanbod in plaats van hen uit te dagen en te ondersteunen, geeft hen een stempel en ontmoedigt hen. Vooral omdat slechte leerprestaties al te vaak het gevolg van sociaal-economisch en etnisch-cultureel onderscheiden scholen en leefwerelden.

En, wat zo erg is, die segregatie is de voorbije 20 jaar blijven toenemen, ondanks enkele maatregelen om een 'sociale mix' te bevorderen. Die laatste gaan dan over de instroom in scholen. Uit het buitenland leren we dat in onderwijssystemen zonder zo'n doorgedreven selectie meer kwetsbare leerlingen véél beter presteren terwijl kansrijke leerlingen er geen nadeel van ondervinden.

Hoe kunnen we dat recht op onderwijs, gebaseerd op resultaten, afdwingen? Het is nog steeds maar tamelijk zwak omgezet in wetgeving. Het is al langer wachten op échte daden, maar nu lijkt zelf in woorden 'niemand achterlaten' wel heel ver weg.

In gesprek met Welzijnsschakels: Het onderwijsthema lokaal aankaarten

Welzijnsschakels ondersteunt lokale groepen in hun politiserend handelen. Momenteel begeleidt Valentine De Lannoy twee trajecten over onderwijs: eentje met de Welzijnsschakels in Brakel en Lierde en eentje in Vilvoorde.

Wij vanuit Welzijnszorg gingen in gesprek om meer te weten te komen over het belang van de lokale dialoog, ook op het vlak van gelijke onderwijskansen.

Luk Hollebecq: (w)Armkracht in Vilvoorde is een Welzijnsschakel die 13 jaar geleden begonnen is. We zijn begonnen met drie avonden rond gezondheid. Het was niet onmiddellijk de bedoeling om een Welzijnsschakel of armoedegroep op te richten. Na de tweede avond kwamen de vragen van de mensen: Zien we elkaar dan nooit meer? Mijn vrouw Fransien en ik hadden al vier groepen opgericht in Brussel. We wisten dus wel hoeveel er komt bij kijken. Maar na de derde avond zei ik het is goed we komen nog een keer samen, en nu zijn we 13 jaar later. Sinds vier jaar hebben we een werkgroep rond onderwijs. Gestart vanuit een vraag en ondersteuningsaanbod vanuit Welzijnsschakels.

Hoe wordt zo'n traject rond een bepaald beleidsthema aangepakt vanuit Welzijnsschakels?

Valentine: De huidige trajecten zijn ontstaan uit de Lokale Armoedebaarometer van Decenniumdoelen. Het lokaal armoedebeleid werd door lokale armoedeorganisaties geëvalueerd via een bevraging over verschillende beleidsdomeinen. Omwille van de coronamaatregelen toen konden de bevragingen niet ingevuld worden in groep. Er was veel goesting om meer te doen met de thema's uit de armoedebaarometer en de signalen van mensen naar boven halen. In de trajecten willen we met mensen, met leden van de groep aangevuld met vrijwilligers, kijken naar thema onderwijs, sociale dienstverlening, vrije tijd, ... Hoe is dat voor jou als inwoner met financiële moeilijkheden uit Vilvoorde, Brakel, Zedelgem?

We geven de mogelijkheid om zelf traject op te starten of door ons te laten begeleiden. We hebben een aantal methodieken om een thema uit te diepen. We komen 5 à 6 keer samen met de groep.

Luk: We doen elke tweede maandag van de maand na de voedselbedeling een infoavond. En wij zoeken altijd naar interessante thema's. We waren heel blij om mee te kunnen stappen in een aanbod vanuit Welzijnsschakels.

Waarover gingen de gesprekken over het thema onderwijs?

Valentine: Voor het thema onderwijs wordt dat gesprek ondersteund met praatplaten. We hadden het over de drempels die mensen tegen kwam richting onderwijs. En een aantal specifieke thema's zoals onderwijs en digitalisering, het contact tussen school en ouders, middagopvang, huiswerkbegeleiding, zorg en ondersteunen. Het financiële aspect ook natuurlijk, de facturen, alles rond schoolboeken maar ook uitstappen en reizen.

Luk: Met de coronacrisis sprong de digitalisering eruit. Maar toen we starten in 2019 kwam dat toch ook al ter sprake. Mensen die moeilijkheden hadden met de computer thuis. Die maar een computer hadden voor 2 of 3 kinderen. Met corona is dat alleen maar versterkt natuurlijk. Dat zal een hot item blijven. Tijdens corona viel ons groepje stil, maar we hebben het terug kunnen opstarten.

Valentine: digitalisering leefde inderdaad heel sterk, in de verhalen bleek ook hoe hard dat zorgt voor groter ongelijkheid tussen kinderen. Kinderen die verplicht huiswerk moeten maken op platformen zoals Bingel maar dat niet kunnen omdat de computer stuk is. Mama's die 4 of 5 kinderen in het middelbaar hebben die elke een afbetalingsplan van 35 euro hebben voor de laptop. Dan kom je op het financiële luik. Ook de vaststelling dat de komst van de laptops er niet voor gezorgd heeft dat de kost van de boeken is gedaald, het is vaak én-én. En dan de prijs van de uitstappen, wat in het middelbaar toch ook een groot probleem is.

Wij zorgen vooral de mensen rond de tafel komen, en eigenlijk komt het gesprek vanzelf. Je moet er niet veel voor doen. Mensen komen zoveel tegen. Ouders, grootouders maar ook vrijwilligers die naast ouders en

grootouders staan, zijn er zo hard mee bezig. Er komen heel snel verhalen en signalen boven. En je merkt ook dat er heel veel gemeenschappelijk in zit. Dat mensen hetzelfde tegenkomen.

Wat doen jullie met al deze signalen?

Valentine: Na de eerste gesprekken komen we samen om te bekijken wat er allemaal naar boven is gekomen, wat is er voor hen echt belangrijk, wat willen we zelf nog doen en wat kunnen we vragen aan het lokaal bestuur. En dan nodigen we het bestuur en de scholen uit om daarrond in gesprek te gaan.

Luk: De grote nood aan huiswerkbegeleiding kwam sterk naar voor. We krijgen elk jaar de vraag om daar mee te beginnen. We hebben nu een locatie, maar we moeten nog vrijwilligers zoeken. Daar waar huiswerkbegeleiding momenteel georganiseerd wordt is het onmiddellijk bezet. De grote vraag naar huiswerkbegeleiding heeft ook te maken met anderstaligheid in Vilvoorde. Veel mensen verhuizen vanuit Brussel, ofwel blijven de kinderen in Brussel naar school gaan, wat niet goed is voor de integratie in te stad. Ofwel kunnen ouders niet helpen met het huiswerk, of laten het over aan de oudere kinderen.

Valentine: Je merkt een grote wil en belang dat mensen hechten om mee te kunnen zijn en te kunnen volgen. Ook vanuit school komt vaak de boodschap dat begeleiding nodig. Maar je kan het als ouder niet altijd zelf opnemen, omwille van taal en omdat de stof moeilijk is. Je wil dat je kind mee is. Doordat de bestaande initiatieven volzet zijn, gaan mensen op zoek naar huiswerkbegeleiding aan huis. Ze moeten daarvoor prijzen betalen die niet haalbaar zijn voor het gezin.

Jullie zijn in gesprek gegaan met de schepen van onderwijs, CLB en scholen, waarom was het belangrijk om die actoren rond de tafel te krijgen?

Luk: We hadden van in het begin de intentie om onze bevindingen ook naar het beleid te brengen. Wat wij ervaren, willen we ook aan hen vertellen. Wat ze er uiteindelijk mee doen blijft een vraagteken.

Valentine: Het CLB Is een interessante partner omdat zij via hun ingangspoorten de boodschap mee kunnen uitdragen. Ze komen in zoveel scholen, zien veel leerkrachten. We moeten hun de gevoeligheid over de leefwereld van mensen in een maatschappelijke kwetsbare positie meegeven, zodat zij die ook meenemen naar de scholen. Heel veel zaken gaan over kleine veranderingen die wel veel kunnen betekenen voor mensen. Vaak gaat zo één gesprek het niet oplossen, maar kan je wel een zaadje planten. Belangrijk ook voor de deelnemers uit het traject dat er veel eensgezindheid is.

Luk: Vilvoorde heeft 17 lagere scholen, om daar een lijn in te krijgen is er nog veel werk nodig. Er zijns scholen die heel goed werk doen, met zorgcoördinatoren en goede begeleiding van kinderen. Het is niet in alle scholen hetzelfde, dat voel je ook in de groep. Verschillende ouders hebben hun kinderen veranderd van school omwille van de gesprekken.

Welk advies zouden jullie aan een lokaal bestuur geven dat zich wil inzetten voor meer gelijke kansen in het onderwijs?

Valentine: Het is heel belangrijk dat lokale besturen de scholen dicht bij hen houden. Zorg dat er nauw contact is, tussen het lokale bestuur en scholen, OCMW en scholen. Investeer in alles wat te maken heeft met brede school en brugfiguren, om te weten wat er leeft bij ouders in een maatschappelijk kwetsbare positie. Via die samenwerking kunnen kinderen ook doorstromen naar wat lokale besturen allemaal aanbieden en organiseren, zoals vrijetijdsactiviteiten.

Luk: Er wordt nu meer ingezet op brugfiguren in Vilvoorde. Dat valt mij wel op. Wat ze met de aanbevelingen gaan doen is voor mij altijd een vraag. Armoede is lang

toegedekt geweest hier. En nu is armoede-bestrijding nog steeds niet de grote prioriteit van het stadsbestuur. Er zou zeker meer aandacht naartoe mogen gaan. De schepen zou een groter budget moeten krijgen voor armoedebestrijding. Armoede is er nu, gaan het nog 6 jaar duren voor ze

Zorg dat er nauw contact is tussen het lokale bestuur en scholen: investeer in alles wat te maken heeft met brede school en brugfiguren.

iets gaan doen. Wanneer wordt armoedebestrijding de prioriteit, gaat het niet te laat zijn dan?

Wat is de rol die een lokale groep kan betekenen in het onderwijsverhaal?

Valentine: Het is heel belangrijk om te beginnen van de noden van de mensen. Om aan te geven dat de ergernissen en frustraties die ze hebben niet bij hun liggen. Het probleem ligt bij de samenleving. Door samen in gesprek te gaan, merk je heel snel dat het gemeenschappelijke problemen zijn. En met deze trajecten tonen we dat je stem telt en het probleem zichtbaar te maken bij het beleid. Het lokale is belangrijk, dat is het niveau dat dicht bij jou ligt.

Dat zie ik als onze rol, om groepen daarin mee te nemen. Om te tonen dat je als groep heel veel in beweging kunt zetten, structureel aan armoedebestrijding kan werken. Belangrijk dat groepen kunnen zien dat dat met kleine dingen kan. Dat lijkt een gigantische berg werk en misschien moeilijk te realiseren, maar het is onze taak om groepen te laten zien dat ze wel iets kunnen doen.

Luk: het is een fijne vaststelling dat mensen hun stem willen laten horen. En ook op deze manier naar het beleid stappen was een eerste keer. Het was de eerste keer dat we zo in gesprek gingen met iemand van het schepencollege. Dat mensen zelf in gesprek zijn kunnen gaan, dat geeft voldoening

Wat is zo een eerste haalbare stap die nu al kan gezet worden in het onderwijs?

Luk: Ik denk dat al er al iets zou kunnen gebeuren rond de prijs van digitalisering in het onderwijs. Je moet wel een laptop hebben maar de boeken vallen niet weg. Als daar al iets zou kunnen verbeteren, zou dat een verschil maken.

Valentine: Wij hebben nu wel een kant van het verhaal getoond dat scholen niet altijd zien. Vanuit de eigen leefwereld zie je niet altijd dat die problemen er zijn. voor mensen in armoede. Dat is wel heel belangrijk. En dat doe je door in gesprek te gaan met elkaar.

Onderwijs moet armoedevaardiger worden: wat vzw Krijt aan te reiken heeft

Wat hoor en lees je over armoede in het onderwijs? Schrijnende verhalen over lege brooddozen, kinderen zonder schoolspullen, onbetaalde facturen, afhaken, ... Grote clichés, waarbij het vermanende vingertje al te vaak opgestoken wordt.

Leerkrachten, directies en het hele schoolteam zijn grotendeels afkomstig uit de blanke middenklasse. Ook in hun opleiding is er niet altijd aandacht geweest voor de armoedeproblematiek. Ondanks het sociale engagement en goede bedoelingen van heel wat directies en leerkrachten, is het niet eenvoudig om armoede te herkennen, te begrijpen en al evenmin om daar op een goede manier mee om te gaan. Hoe herken je armoede? Hoe communiceer je naar ouders? Hoe pak je het aan wanneer er een probleem is met de schoolfactuur? Als school mag je dit niet uit de weg gaan, maar moet je ermee omgaan met respect voor ieders situatie en met een oplossing voor ogen. Bovendien moet het belang van de kinderen en jongeren steeds voorop staan.

Eén van de problemen die opduiken is de kostprijs van het onderwijs. Ook het leerplichtonderwijs is allesbehalve gratis. In het basisonderwijs kennen we de dubbele maximumfactuur die de kosten voor ouders enigszins beperkt. In het secundair onderwijs lopen de kosten hoger op en zijn ze bovendien sterk verschillend van school tot school, maar zeker ook afhankelijk van de gekozen studierichting. De kosten lopen soms hoog op, zeker tijdens bepaalde periodes zoals de start van het schooljaar. Als je dan enkele kinderen hebt die thuiskomen met een schoolfactuur en een lijstje spullen die je zelf moet aankopen, dan komen heel wat ouders in de problemen.

Alle scholen worden met onbetaalde schoolfacturen geconfronteerd. Meestal omdat de ouders de middelen niet hebben om de facturen te betalen. Hun inkomen is te laag en ze hebben nog andere hoge kosten zoals huur,

energie, gezondheidszorg ... Dat is zowel voor de ouders, de kinderen als de school een groot probleem.

Niets doen aan onbetaalde facturen, is geen oplossing, aangezien de school alle middelen nodig heeft. Hoe meer onbetaalde facturen, hoe moeilijker het wordt. Jammer genoeg zijn er nog steeds verhalen van incassobureaus die ouders afdreigen, nota's in de agenda van een kind waarin aangemaand wordt de rekeningen te betalen of zelfs rapporten die ingehouden worden tot de facturen betaald zijn. Evenzeer zijn er verhalen van oplopende kosten, zeker in het secundair onderwijs. Sommige kosten zijn absoluut noodzakelijk, andere misschien te vermijden als er goede afspraken gemaakt worden onder het schoolteam. Het is goed om als schoolteam ook te weten dat vijf euro voor de meesten een klein bedrag is, maar voor mensen in armoede een warme maaltijd voor het hele gezin.

Het is belangrijk aan te geven dat lang niet alle onbetaalde schoolfacturen een indicatie van armoede zijn. Soms gaat het om vergetelheid, soms om een principieel meningsverschil, soms om niet te accepteren onwil.

Belangrijk om te stellen is dat de facturen in de regel betaald dienen te worden. Scholen moeten optimaal kunnen werken en dat is in het belang van iedereen.

Het probleem erkennen is slechts een eerste stap. Het probleem aanpakken is echter heel wat moeilijker. Armoede is een complex probleem. Een probleem dat het onderwijs of de school niet alleen kan aanpakken, laat staan oplossen. Maar evenmin een probleem waar je de gezinnen in armoede of de kinderen en jongeren de schuld van kan of mag geven. De problemen op school, de onbetaalde schoolfactuur, is vaak één van de vele problemen waar ze dag in dag uit mee kampen.

Het is eerder uitzonderlijk dat er bewust gekozen wordt voor uitsluiting van mensen in armoede. Een gebrek aan kennis en handvaten hoe de problematiek wel aan te pakken blijkt het voornaamste probleem.

Daar wil de vzw Krijt een antwoord bieden, op maat van de school, samen met de school.

Scholen krijgen het aanbod van een traject dat een heel schooljaar loopt. Dit zorgt ervoor dat de deelnemende scholen ook de tijd en de ondersteuning krijgen om concrete acties uit te werken en toe te passen in hun beleid. Deelnemende scholen worden begeleid door een vormingsduo dat bestaat uit een projectmedewerker en een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting.

De medewerkers van Krijt vzw begeleiden basis- en secundaire scholen op maat om een bewust armoede- en kostenbeleid uit te werken. Doorheen het traject bouwen ze samen met de school aan een visie op het vlak van armoede én aan concrete armoedebeleidsmaatregelen op maat van de school. Deze dienen tegen het einde van het schooljaar geïmplementeerd te worden in het schoolreglement, zodat scholen het daaropvolgende schooljaar acties verwezenlijken. Eenvoudige acties kan de school al tijdens het eerste schooljaar uitvoeren.

Vzw Krijt biedt ondersteuning op zes verschillende domeinen. De school kiest zelf met welke domeinen ze prioritair aan de slag wil gaan:

- Visie op armoede en feiten en cijfers over armoede zelf.
- Schriftelijke en mondelinge communicatie: Gezinnen in armoede en scholen spreken soms een andere taal. Daarom werkt het project ook aan duidelijke communicatie met ouders uit kansengroepen: Welke kosten mag je verwachten gedurende het schooljaar? Wat kan er gedaan worden bij betalingsproblemen? Hanteert de school mijn bekommernissen met de nodige discretie? Met een goede communicatie wordt de relatie tussen ouders en school hechter. De kans dat de schoolrekening (tenminste gedeeltelijk) wordt betaald, is veel reëler wanneer er een betere band is tussen de twee spelers. met ouders in (kans)armoede.
- Kostenbeleid: Hoe kan je als school de kosten beperken voor leerlingen en ouders en de factuur zo laag mogelijk houden? Zijn alle kosten in de school noodzakelijk? Hoe kunnen facturen goed gespreid worden? Zijn er verborgen kosten buiten de schoolfacturen?

Na 1 schooljaar

19% meer contacten met externe partners

53% van de leerkrachten gaat bewuster om met de kosten voor hun vak

56% van de scholen besteedt aandacht aan het thema armoede tijdens personeelsvergaderingen

72% van de leerkrachten staat anders in hun werk sinds hun deelname aan Krijt

56% van de scholen evalueert jaarlijks de schoolkosten

&

63% van de scholen betreft de leerkrachten erbij

63 % van de scholen geeft aan dat hun personeel beter omgaat met armoede op school en in de klas

79% van de

scholen geeft aan dat hun personeel een beter begrip heeft van de complexiteit van armoede

Iedereen die in de school werkt, is meer armoedevaarlijk

33% van de

scholen meldt dat als er vermoedens van armoede zijn, dat deze gebundeld worden bij één persoon

62% van de scholen

screent hun schriftelijke communicatie over de schoolkosten en betalen op leesbaarheid voor ouders

40% van de scholen is erin geslaagd om de schoolkosten te doen dalen voor de ouders

33% van de

scholen merkte een daling in het aantal onbetaalde schoolfacturen

Er is minder financiële stress voor ouders en school

46% van de scholen

heeft een duidelijke(re) procedure voor het opvolgen van schoolfacturen uitgewerkt

47% van de scholen

meldt dat meer ouders contact opnemen met de school als ze betalingsproblemen hebben

Bron: Krijt vzw

- Wat met aan te kopen materialen, studie-uitstappen?
Schoolrekening: hoe stellen en volgen scholen die het best op? Hoe kan je als school op een menselijke manier openstaande rekeningen invorderen?
- Participatie: hoe kunnen scholen leerlingen zoveel mogelijk kansen bieden om deel te nemen aan onderwijs en leerprocessen?
- Solidariteitsfonds: indien er een sociale kas is, hoe kan een school die het best aanwenden en wat zijn manieren om ze te vullen?

Vzw Krijt is in 2017 gestart als het project 'Samen tegen onbetaalde Schoolfacturen', een samenwerking van Welzijnszorg vzw en SOS Schulden op School vzw, met ondersteuning van Cera Foundation en het Vlaamse ministerie van onderwijs.

Sinds 2020 is vzw Krijt een onafhankelijke vzw die werkt met de steun van het Vlaamse ministerie van onderwijs en Welzijnszorg vzw. Bovendien mag het project rekenen op de steun van alle onderwijskoepels die hun pedagogische begeleidingsdiensten inzetten om dit project mee te dragen in de scholen. Het project geniet ook de steun van de ouderkoepels, de scholierenkoepel, CLB's ...

Hoe staat het er nu voor?

6 jaar trajectbegeleiding		4 jaar 'train the trainer'
223 trajecten	24 groepstrajecten met verschillende scholen samen	9 opleidingen
21.844 leerkrachten		64 actieve begeleiders
159.608 leerlingen		35 lopende trajecten

Bron: Krijt vzw

"Wanneer ik elk jaar op de proclamatie diploma's mag uitreiken aan leerlingen die ik dacht dat het nooit zouden halen, dan weet ik dat al onze inspanningen de moeite waard waren"
een schooldirecteur

It takes a village to raise a child

Laten we het samen doen. Dat is de boodschap die alle genomineerden voor deze Prijs Armoede Uitsluiten uitdragen.

Ze bepleiten een partnerschap, tussen onderwijs en welzijn, tussen school en ouders, vanuit de gemeenschap. Elk vanuit een eigen rol, vanuit gelijkwaardigheid. Niet om als onderaannemer de dingen te doen die het onderwijs laat liggen of om kinderen en jongeren bij te spijkeren tot het startpunt dat het onderwijs verlangt.

Zonder de verantwoordelijkheid van het onderwijs te willen afzwakken, nemen heel wat spelers mee verantwoordelijkheid op in het garanderen van de leerkansen voor kinderen en jongeren.

Onze vijf genomineerden startten vanuit

- Vrijwilligers die hun omgeving zien veranderen en de kinderen en jongeren die er komen wonen, op weg willen zetten in onze samenleving.
- Ouders die in en voor hun school alles willen doen om een optimaal leerklimaat voor alle kinderen te creëren.
- Leerkrachten die beseffen dat de school het niet alleen kan en de verbinding met andere levensdomeinen willen maken.
- Mensen in armoede die vanuit een partnerschap met scholen op weg willen, om het betere scholen voor elk kind te maken.

We stellen u onze vijf genomineerden voor de Prijs Armoede Uitsluiten 2023 voor. De laatste in het rijtje is de laureaat van dit jaar.

Welzijnsschakel INTEGRAAL vzw

De Welzijnsschakel is ontstaan einde 1999. Er werd met een aantal partners besloten om een organisatie op te richten die flexibel antwoorden kon bieden aan autochtone en anderstalige kinderen in armoede, jongeren en volwassenen, zowel individuele als groepen. Het aanbod moet eenvoudig, flexibel en laagdrempelig, en hoog kwalitatief blijven. De organisatie is intussen een begrip geworden in de Brugse regio. Als eerste West-Vlaamse inrichter van de 'Zomerschool Nederlands voor Anderstalige Nieuwkomers' zijn ze een referentie voor andere mogelijke initiatiefnemers. Jaarlijks ondersteunt Integraal meer dan 600 personen. Doorheen de jaren heeft Integraal mensen van meer dan 100 nationaliteiten ontvangen. Ze zetten vooral in op nieuwkomers.

"We zijn een blijver ... 23 jaar, dat cijfer je niet weg, in het centrum van Brugge, laagdrempelig, de hele week bereikbaar.

Wij zijn een zuivere vrijwilligersorganisatie en dat is belangrijk. Zo'n 200 'goeie zielen' die bereid zijn een deel van hun vrije tijd in te vullen en die zich er goed bij voelen om mensen die minder kansen hebben in onze lokale samenleving hier in Brugge te helpen. We proberen de mensen op weg te zetten voor de noden die *zij* ervaren. Wij definiëren die noden niet.

Wij zijn gewoon een gemeenschap gevestigd hier in het centrum van Brugge waar mensen aan de deur kloppen, kunnen binnkomen en dan die vraag stellen. En dan kijken wij wat wij voor die mensen kunnen doen."

De basiswerking bestaat uit de zomerscholen Nederlands en Frans, huiswerk- en studiebegeleiding in kleine groepjes per niveau of leerjaar voor kinderen en per vak individueel voor jongeren, studie-opvolging voor jongvolwassenen, praat- en leesgroepen Nederlands, begeleiding Nederlands voor anderstalige volwassenen en een vrijetijdswerking.

De samenwerking met de verschillende onderwijsinstellingen, hogescholen en universitaire oplossingen, biedt veel stagekansen aan studenten, die daardoor de mogelijkheid krijgen om met reële armoede om te gaan bij autochtonen en bij anderstaligen (kinderen, jongeren en volwassenen). Een aantal van hen blijven zich na hun studies inzetten als vrijwilliger.

“Wij zijn geen school we zijn geen klas, we zijn geen VDAB die voor de mensen die hier aankomen werk moet zoeken, we zijn geen OCMW, wij zijn dus een vrijwilligersorganisatie die uitsluitend gericht is op het helpen van de mensen die hier aan de deur kloppen.

Het psychologische is minstens even belangrijk is als de inhoudelijke aanpak.

In vele gevallen zijn wij de eerste opstap, behalve voor de jongeren die wij langdurig kunnen begeleiden. Wij vangen de jongeren op die in de OKAN- klassen zitten – dat is dan voor Nederlands – maar als zij in het reguliere onderwijs terechtkomen, dan kunnen zij hier voor een of meerdere vakken terecht voor verdere begeleiding. Voor Nederlands, voor Frans, voor wiskunde, voor elektriciteit: we zoeken een begeleider en die begeleiding is meestal langdurig. In de covid-jaren hebben nieuwe accenten kunnen ontwikkelen. De digitale aanpak heeft zeker in de vakkenbegeleiding van de jongeren gewerkt!”

Hoe ze één en ander aanpakken, horen we van [Hayck](#), die als minderjarige naar België kwam en nu tal van jobs doet om voor een inkomen te zorgen terwijl hij verder studeert.

“Toen ik heel jong was – ik was pas 13 jaar toen ik hier aankwam met mijn zus en mijn moeder – ben ik hier veel geweest, soms twee, drie keren in de week. Het was een hele aanpassing om vanuit mijn thuisland naar hier te komen. De zusters die naast Integraal wonen, kwamen in de klas vertellen dat er zoiets bestond om jongeren te helpen. Zo ben ik in de zomerschool beland en heb ik Integraal leren kennen.

Chantal heeft mij gedurende drie jaar heel erg geholpen voor Frans, ik ben haar daar heel dankbaar voor. Het jaar daarna werd ik zelf al vrijwilliger, kon ik al een beetje helpen om dingen klaar te zetten voor anderen.

Ik studeer nu logistiek, voor de transportsector, en mijn droom is om een goede job te hebben, een goede functie in een bedrijf. Mijn zus en ik werken als jobstudent maar natuurlijk zijn het aantal uren dat we mogen werken ook beperkt, er zijn regels aan verbonden, qua inkomsten en qua

uren. Ik krijg wel hulp van mijn familie en mijn tantes, maar we krijgen ook hulp van Integraal”.

Doorheen de jaren heeft Integraal meestal een gepast antwoord kunnen bieden op de noden van de kansarme autochtone en anderstalige kinderen, jongeren en volwassenen die bij hen aanklopten. Maar Integraal ziet ook nieuwe noden.

“Leesvaardigheid zal meer aan bod komen tijdens de zomerscholen. We zijn ook recent begonnen met plannen om de overgang van derde kleuterklas naar het eerste leerjaar te begeleiden in de toekomst.

En we hopen in september te kunnen starten met laagdrempelige psychologische bijstand in onze lokalen. Heel wat van de mensen die hier over de vloer komen, hebben op een of andere manier toch wel problemen gehad. Al was het maar om naar hier te komen! Dat kunnen trauma's zijn, het kunnen ook relatieproblemen geven, het is ook angst voor de toekomst die voor velen onduidelijk is... We proberen daarop een antwoord te bieden. Het zal een zoeken zijn hoe we dat best gaan doen, maar we kunnen beroep doen op een netwerk van psychologen...”

Integraal is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van Brugge Dialoogstad, de adviesraad voor het Brugs Beleid met betrekking tot armoedebestrijding en onderwijs. En Integraal heeft meerdere nieuwe initiatieven in de regio ondersteund bij hun start.

Welzijnsschakel Integraal vzw

Rozendal 5

8000 Brugge

www.integraal-brugge.be

LeOnhuis Hasselt

“Wij zijn gestart vanuit een groep leerkrachten en een directie die het systeem zoals het vandaag werkt, willen verbeteren. Ze merkten jammer genoeg dat het onderwijs vaak geen hefboom is voor kinderen, maar een slagboom en dat kinderen uit de boot

vallen waardoor kinderen niet het niveau halen dat ze zouden kunnen halen. Er is een groep kinderen die minder kansen hebben, omdat ze thuis geen Nederlands spreken, of omdat hun ouders het schoolsysteem moeilijk zelf kunnen begrijpen, en dat maakt dat kinderen minder kansen krijgen om hun volle capaciteiten te benutten”.

Het LeOnhuis (LEer- en ONtwikkelhuis) bouwt een brug tussen onderwijs en welzijn met het oog op gelijke (onderwijs)kansen voor elk kind.

Kenmerkend voor het LeOnhuis is een unieke verwevenheid van onderwijs, zorg, ouder- en buurtbetrokkenheid.

“We creëren een warme, huiselijke omgeving, zodat het LeOnhuis een 2de thuis wordt. In het LeOnhuis stellen we ons de vraag wat het beste is dat we een gezin kunnen bieden met het oog op hun integratie in onze samenleving én met welke partner(s) we dat best kunnen doen. We werken aanklappend met schoolbegeleiding, wegwerken van schoolachterstand, vrijetijdsbesteding, ... en verkennen noden op psychosociaal vlak om ouder(s) en of kind de nodige ondersteuning te kunnen bieden: doorverwijzen indien mogelijk, eigen aanbod indien nodig.

De 4 W's van de armoedecirkel staan hierbij centraal: weten, welzijn, wonen en werken: via de insteek van weten (onderwijs) en welzijn (o.a. vrijetijdsbesteding) komen we ook op het spoor van andere welzijnszorgen, van problematische woonsituaties, van financiële zorgen vanuit gezondheidsproblemen of arbeidssituatie, ... Al deze zorgen hebben een

directe invloed op de ontwikkeling van een kind. We zoeken dan ook samen naar wegen om deze armoedecirkel te doorbreken samen met partners uit ons netwerk.

In Campus Hemelrijk in Hasselt hebben wij een huis geopend waar kwetsbare kinderen en hun ouders tussen 10 uur en 18 uur terecht kunnen. Men kan gewoon binnenspringen om eens van de sfeer te proeven, om een koffietje of glaasje thee te drinken, om met andere ouders te babbelen, om met andere kinderen te spelen.

Kinderen kunnen bij ons terecht voor huiswerkbegeleiding, Nederlandse taalverrijking, een ruim vrijetijdsaanbod waarin gepassioneerde en getalenteerde mensen het voortouw nemen. Zo kunnen onze kinderen en ouders proeven van een rijk aanbod en eigen talenten en interesses op het spoor komen. We ontdekken veel onontgonnen potentieel. Door terugkoppeling proberen we hen bewust te maken van die interesses en talenten. We stimuleren kinderen en hun ouders ook om hun talenten verder te ontwikkelen en gaan samen op zoek naar mogelijke doorstroming naar het reguliere vrijetijdsaanbod, organisaties die inspanningen willen doen om onze doelgroep actief te betrekken.

Ouders kunnen bij ons terecht voor individuele ondersteuning op maat, voor ontmoeting, voor het opbouwen van een eigen sociaal netwerk, voor laagdrempelige taallessen, voor begeleiding bij oudercontacten, ...

We werken met een maatschappelijk werker, een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting, een psychologe, Dat zijn onze vaste medewerkers, daarnaast zijn er nog studenten uit verschillende richtingen van Hasseltse hogescholen en heel veel vrijwilligers.

Dagelijks ontvangen wij 40 à 50 kinderen en ouders van verschillende culturen en met verschillende sociale achtergrond. Per schooljaar zien we om en bij de 240 unieke kinderen uit een 100-tal gezinnen, uit 21 verschillende scholen. Sommigen kwamen dagelijks, anderen 1 of enkele keren per week...

Zelf gaan we ook in gesprek met de scholen rond moeilijkheden of drempels die we menen te herkennen. Aan scholen die het willen, bieden we ook alternatieven aan: wij werken met programma's die laagdrempelige communicatie mogelijk maken. Uit ervaring kunnen we ook een aantal tips geven. We bieden ook sjablonen aan voor veel voorkomende brieven (bv. uitnodiging oudercontact, luizenalarm, ...).

Ook problemen die we detecteren bij huiswerkbegeleiding nemen we mee in gesprek met de scholen, zodat we – waar men ervoor openstaat – scholen bewust kunnen maken van drempels die ze vaak onbewust installeren én samen met hen op weg kunnen gaan om deze drempels zoveel mogelijk weg te werken. Zelf werken we ook zo laagdrempelig mogelijk, zodat we ook de meest kwetsbare gezinnen kunnen bereiken”.

De vragen 'wie ben je?' en 'wat heb je nodig?' staan bij centraal. Iemand die ons daar alles over kan vertellen, is **Iryna**, een gevluchte gynaecologe. Iryna komt uit Oekraïne en is al een jaar in België. Ze vertelt: "ik kwam naar België door de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Ik kwam naar België met mijn zonen en mijn oma. Mijn oudste zoon Dennis is zeven jaar en mijn jongste zoon Roman is veertien maanden. Hij is geboren in Oekraïne op de dag dat de oorlog uitbrak, op 24 februari. Hij was drie weken toen we naar België kwamen. Dennis is bezig met zijn eerste leerjaar in kinderkampus Tuinwijk en hij komt drie keer per week naar het LeOnhuis. Hij krijgt er individueel les voor taal en ook een keer per week hebben de kinderen muziekles met een leraar van de kunstacademie, en dat is heel leuk. Hij speelt hier met kinderen, hij communiceert met kinderen, met andere mensen, dat is supergoed voor zijn integratie en zijn taal. LeOnhuis helpt mij mijn diploma's te laten erkennen en als ik heb vragen heb, helpen zij mij communiceren met de integratiecursus, en inburgering, en met de VDAB. Dat Het is niet gemakkelijk dat allemaal alleen uit te zoeken, dus LeOnhuis helpt en zij houden de vinger aan de pols".

Het LeOnhuis is gegroeid uit de VZW KT-scholengroep van Hasselt, maar richt zich op kinderen uit alle scholen en alle netten uit Hasselt. Thans is de werking van LeOnhuis als lokaal initiatief ingekanteld in de werking van VZW Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen.

"Wij zijn overtuigd van de meerwaarde van de LeOngedachte. Wij streven er dan ook naar deze nieuwe benadering van onderwijs en welzijn verder te verspreiden. Op dit ogenblik zijn gesprekken bezig met Tessengerlo en Genk om ook daar LeOnhuizen uit te bouwen".

LeOnHuis
Hemelrijk 25
3500 Hasselt
www.leonhuis.be

De ouderraad van de Sint-Pietersschool zet zich permanent in voor de grote ouderbetrokkenheid bij het geheel van de school. Jaarlijks vergadert de ouderraad een 10-tal keren om ideeën uit te wisselen en te bespreken en geplande activiteiten voor te bereiden. Omdat de school gevestigd is in een multiculturele stadsomgeving met veel gezinnen in een kwetsbare situatie, heeft de ouderraad in alle initiatieven en acties bijzonder oog voor deze groep.

Meer specifiek is daarom in 2013 de werkgroep 'Diversiteit en kansenbevordering' opgericht. Maar in alle werkgroepen en bij het opzet van alle acties wordt de vraag gesteld in welke mate ze open staan voor iedereen, en wat er meer specifiek kan gebeuren om dit te verbeteren. In deze vorm bestaat de ouderraad, met verschillende werkgroepen, sinds 2012.

“Onze ambitie is om op een of andere manier alle ouders van de school te bereiken. Er zijn ruim 370 kinderen in onze basisschool. Af en toe zal ons wel iets ontsnappen, maar dank zij de gevoeligheid van alle leerkrachten en zeker ook de zorgleerkrachten, ontsnapt er zo goed als geen kwetsbaar gezin aan onze aandacht. Niet altijd gaat die ondersteuning natuurlijk vanzelf...

We willen er met de Werkgroep Diversiteit en Kansenbevordering voor zorgen dat de Sint-Pietersschool, zij het op een bescheiden wijze, mee een draaischijf is in de Nekkerspoelwijk om kwetsbare gezinnen sterker te maken. In de Nekkerspoelwijk in Mechelen-Noord woont immers een superdivers publiek, met een grote groep kwetsbare mensen, vaak ook in een situatie van armoede. We geloven en ervaren dat we op deze manier de onderwijskansen van heel wat kinderen een extra boost geven”.

De bedoeling van de werkgroep is om, zelf divers samengesteld met ook mensen uit de buurt, de school handvatten aan te reiken om positief met deze diversiteit om te gaan, en mee op zoek te gaan naar methodieken, vormen en praktische tools, zowel gericht naar de medewerkers van de school, als naar kinderen, als naar ouders. De werkgroep zoekt intense samenwerking met de stad Mechelen en met alle ondersteunende diensten voor kwetsbare gezinnen. Het uiteindelijke doel is zorgen dat elk kind met alles op school kan meedoen! En dat elk gezin zich gerespecteerd en gewaardeerd weet.

Nadia Azerkan, medevoorzitter van de ouderraad, deeltijds vrijgesteld door de school, mama van enkele kinderen op school en verantwoordelijk voor de buddy-werking: "De ouderraad op deze school gaat een stapje verder van dan vergaderen over de school. Onze ouderwerking bestaat uit verschillende werkgroepen. Er zijn bijvoorbeeld laagdrempelige activiteiten zoals de moedergroep, die één keer in de maand samenkomt. Daar doen we af en toe een kookactiviteit, en we bespreken thema's die aan bod komen op school. Een andere werkgroep is Gekko, en dat betekent 'gelijke kansen voor elk kind in het onderwijs' en daar komen we elke maand samen en bespreken we gezinnen in kwetsbare situaties of kansarme gezinnen en van daaruit helpen we de gezinnen verder".

De werkgroep 'Diversiteit & kansenbevordering' groep komt een 5-tal maal per jaar samen en heeft verschillende deelwerkgroepen opgericht. Naast de moedergroep en GEKKO, is er ook nog de groep 'Oefenkansen Nederlands' en de buddywerking.

"Omdat de drempel naar de cursussen Nederlands in de stad hoog is, richten we zelf oefenkansen in, op maat van de deelnemers, en dicht bij de noden die ouders in onze school hebben. Extra voordeel is dat het Nederlands dat ze er leren dicht aansluit bij de school, waardoor moeders beter de schoolse vorderingen van hun kinderen kunnen volgen. In de schoot van de werkgroep solidariteitsfonds ontstond ook een buddy-werking. We zoeken voor de meest kwetsbare gezinnen een vrijwilliger die

bereid is zich met dit gezin te 'verbinden'. De grootte en de aard van de inzet hangt af van gezin tot gezin. Bedoeling is in ieder geval om de gezinnen te helpen om in de grootst mogelijke mate zelf sterker in de samenleving te staan. Deze buddy's worden persoonlijk begeleid door Nadia, en minstens driemaal per jaar organiseren we een sterk intervisie- en leerbijeenkomst”.

Heel deze werking wordt vooral gedragen door vrijwilligers. Op dit moment zijn ruim 70 vrijwilligers actief in en rond de school. Ook de voorzitters van de ouderraad en van de werkgroepen zijn vrijwilligers, veelal mama's met kinderen op de school met veel enthousiasme en gedrevenheid voor de zorg voor kwetsbare gezinnen.

Dat bewijzen de vele acties die er ondernomen worden.

Enkele voorbeelden:

- Extra zorg bij onthaalmomenten voor nieuwe ouders
- Oprichting van een kleuterbib met aangepast materiaal in de school en een bib voor de lagere school
- Organisatie van inleefweek armoede
- Aandacht in de hele school voor de week van de armoede
- Solidariteitsactie voor alle gezinnen in situatie van armoede in de Kerstperiode tijdens corona, ...

En op 4 mei 2022 organiseerde de werkgroep diversiteit en kansenbevordering een rondetafel met alle organisaties uit Mechelen en omgeving waarmee ze samenwerken of waar ze gezinnen naartoe verwijzen. Dit was een bijzonder vruchtbare vergadering, die het makkelijker maakt om met elkaar samen te werken, maar die ook enkele concrete dossiers heeft vooruit geholpen. Bedoeling is om dit om de 2 jaar te herhalen.

In maart 2023 werden de schepenen van Sociale Zaken en van Onderwijs uitgenodigd om uit te wisselen over het engagement van de school, om te kijken hoe de samenwerking tussen (de diensten van) de stad nog kan

verbeteren, maar ook om de politiek te vragen om rond deze thematiek meer in te zetten.

Tamara: Het is ook gewoon een menselijke aanpak, het is niet van 'ik ben leerkracht' of 'ik ben coördinator', het is meer van 'ik ben mens, en kom gewoon praten als je wil praten'.

Nadia: Het is belangrijk de mensen het gevoel te geven dat ze niet anders zijn dan anderen, dat ze gewoon welkom zijn, en dat is bij ons op school een sterk punt, dat iedereen hier binnen lopen.

Tamara: Als ik hier gefrustreerd rondloop, dan vragen ze gewoon 'is er iets?' en als ik wil mag ik het zeggen en als ik het niet wil zeggen, hebben ze daar ook

gewoon respect voor. Eigenlijk heeft het mij ook gewoon doen beseffen dat je gewoon een vraag kunt stellen en dat er wel een hulpaanbod is, dat is niet overal zo natuurlijk.

Nadia: Het is heel belangrijk dat ouders weten dat ze er gewoon recht op hebben, dat ze recht hebben op alle hulp die ze nodig hebben en dat het geen gunst is maar een recht.

**'Werkgroep Diversiteit en Kansenbevordering'
voor de Sint-Pietersschool Mechelen**

Grote Nieuwendijkstraat 58
2800 Mechelen

Recht-Op vzw

Recht-Op is een Antwerpse vereniging waar mensen in armoede het woord nemen. Samen met mensen in armoede strijden we voor een samenleving zonder uitsluiting. We werken samen met mensen in armoede aan een grotere autonomie en aan gunstige toekomstperspectieven in hun persoonlijk leven. We brengen mensen in armoede samen in groep: we analyseren samen de problemen in hun leefsituatie en we verspreiden onze expertise over armoede en een meer effectieve dienstverlening bij hulpverleners, organisaties en beleid. En met ons projectwerk willen we veranderingen bewerkstelligen die de grondrechten en dienstverlening voor iedereen toegankelijk maken en die leiden tot een vermindering van de armoede. In elk van onze projecten organiseren we groepsbijeenkomsten en komen we tot dialoog met organisaties en beleidsmakers. We geven vorming in dialoog en bieden coaching aan organisaties die stappen willen zetten. In zo'n trajecten werken we rond gebruikersparticipatie, partnerschap, basishouding, ...

Eén van die projecten is het project 'partnerschap in onderwijs'. Met onze oudergroep werken we de afgelopen tijd aan het verspreiden van de kennis over de leefwereld van ouders in armoede en het belang om in te zetten op partnerschap tussen school en ouders. We willen letterlijk de stem van mensen in armoede tot op de schoolbanken laten horen en samenbrengen met de stem van leerkrachten!

Ouders ervaren dat gelijke kansen vandaag nog teveel afhangen van de thuissituatie van de kinderen. Er is nood aan verbinding tussen gezinnen en de school. Zowel ouders als leerkrachten willen het beste voor elk kind, maar leerkrachten denken vaak vanuit hun eigen referentiekader. De dingen die zij vanzelfsprekend vinden, zijn dat niet voor gezinnen in armoede.

De leefwereld van gezinnen in armoede is immers zeer verschillend van de leefwereld van leerkrachten en directie. Het lerarenkorps is vandaag veel minder divers dan de gezinnen aan de schoolpoort.

Om tot gelijke onderwijskansen te komen, is partnerschap tussen ouders en school noodzakelijk. Zolang de afstand tussen ouders en school te groot blijft, lukken heel veel goedbedoelde maatregelen niet – of werken zelfs negatief – om verschillende redenen. Partnerschap is een belangrijke stap om factoren die gelijke kansen mogelijk maken aan te pakken. Zo kan je samen school maken.

Hoewel het woord 'betrokken' heel veel gebruikt wordt, geloven we zelf meer in 'partnerschap' dan in 'ouderbetrokkenheid'. Het gaat net over gelijkwaardigheid, een wederkerigheid. Het geloven in elkaars expertise, in elkaars unieke rol en in de meerwaarde van samenwerken in het belang van het kind. Elkaar zien, horen en waarderen opdat er samen aan de toekomst van de kinderen kan gewerkt worden.

De ouders en de school zijn de twee vleugels van een kind om te kunnen vliegen. Enkel als die samenwerken, geef je elk kind alle kansen.

Inzetten op partnerschap is niet evident. Het vraagt aandacht en actie.

Recht-Op gaat in dialoog met scholen en het beleid en ontwikkelde uitdagende materialen die scholen kunnen motiveren, inspireren en uitdagen om met partnerschap aan de slag te gaan. Ons materiaal bevat zowel het perspectief van ouders, als van leerkrachten - wat het uniek maakt. Het materiaal bereikte het afgelopen jaar al 700 mensen uit het onderwijsveld en er blijft vraag naar.

We kozen voor een divers aanbod met diverse werkvormen: een docu, een set discussiekaarten, een tentoonstelling met audioquotes, een projectnota. Op een inspiratiedag (mei 2022) stelden we een deel van het materiaal voor aan lerarenopleidingen, ouderkoepels, schoolbegeleidingsdiensten, leerkrachten. We presenteerden er de tentoonstelling met audiofragmenten en gingen aan verschillende tafels in gesprek aan de hand van Open Kaart.

Kwaliteitsvol onderwijs dat inzet op gelijke onderwijskansen is een hefboom om de armoede te doorbreken. Het onderwijs kan armoede niet oplossen, maar moet elk kind eerlijke kansen bieden op een succesvolle schoolloopbaan en zo ook op een betere toekomst. Partnerschap tussen ouders en school is noodzakelijk om tot gelijke onderwijskansen te komen.

Heb je nood aan verdieping over partnerschap? Heb je nog vragen?
Dit kaartspel levert u een groter geheel van materialen die we ontwikkeld hebben binnen Recht-Op. Er zijn een tentoonstelling met ervaringen van ouders in geluk en bewijs, een documentaire waarin ouders getuigen en een rapport met meer uitleg over partnerschap.
Voor meer info kan je terecht op info@recht-op.be of www.recht-op.be

RECHT-OP VZW (VZW) is een vzw met statutaire zetel te Brussel.
RECHT-OP VZW is een vzw met statutaire zetel te Brussel.
RECHT-OP VZW is een vzw met statutaire zetel te Brussel.

Open kaart

Dit kaartspel werd ontwikkeld door de oudergroep van Recht-Op.

Recht-Op vzw is een vereniging waar mensen in armoede het woord nemen. Samen strijden we voor een samenleving zonder uitsluiting. Vanuit de ervaringen van mensen in armoede willen we het beleid, dienstverlenende organisaties en de samenleving sensibiliseren voor een samenleving zonder armoede. Dit doen we in verschillende projecten, rond verschillende grondrechten, zo ook rond het recht op onderwijs.

"Ik durf pas te beginnen over de rekeningen die ik niet kan betalen, als er een band is tussen mij en de leerkracht."

"De ouders en de school zijn de twee vleugels van een kind om te kunnen vliegen. Enkel als die samenwerken, geef je elk kind alle kansen."

RECHT-OP VZW (VZW) is een vzw met statutaire zetel te Brussel.
RECHT-OP VZW is een vzw met statutaire zetel te Brussel.
RECHT-OP VZW is een vzw met statutaire zetel te Brussel.

'Open Kaart' is een kaartspel dat scholen en leerkrachten (in opleiding) motiveert, inspireert en ondersteunt om met partnerschap aan de slag te gaan. We dagen uit om na te denken over eigen drempels en noden om als leerkracht met elke ouder een partnerschap aan te gaan. Het bevat quotes, reflectievragen, tips en geluidsfragmenten waar je ouders aan het woord hoort.

De presentatie van al dat materiaal was voor ouders een eindpunt waar bij ze konden ervaren hoe hun werk wordt ontvangen en gewaardeerd. Het is ook een nieuw begin om verder in te zetten op partnerschap in het onderwijs. Het brede onderwijsveld wordt regelmatig bevraagd als klankbord opdat de materialen ook effectief noden in het onderwijs inlossen.

In 2023 starten we een samenwerking met lerarenopleiding KDG om partnerschap en leefwereld mee te nemen in het leertraject voor stages. We willen daarbij een dubbel doel bereiken: leraren in opleiding nemen leefwereld en partnerschap mee in hun opleiding, de scholen waar de studenten stage doen worden mee uitgedaagd om rond deze thema's na te denken. We zien in deze samenwerking een kans om expertise en educatief materiaal rond partnerschap uit te werken en te verspreiden. We willen tijd nemen om meer ouders in een traject op maat te trainen zodat ze een rol kunnen nemen in de coachingstrajecten. Daarnaast willen we samen met ouders en opleiding ook zoeken welke noden er nog zijn en of nieuw educatief materiaal nodig is.

In het project partnerschap onderwijs werken we, naast de KDG Lerarenopleiding, ook samen met AP Lerarenopleiding, De schoolbrug, ONAplus (ondersteuningsnetwerk katholiek onderwijs), Antwerpse Onderwijsraad, Ouderkoepels, Netwerk Tegen Armoede, Krijt vzw ...

Recht-Op vzw
Hendriklei 19
2660 Hoboken
www.recht-op.be

buurtwerk 't Lampeke is meer dan 50 jaar geleden opgericht. De doelstelling van vandaag is dezelfde als die van 53 jaar geleden: de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. buurtwerk 't Lampeke komt op voor de grondrechten van iedereen, maar in het bijzonder van mensen in armoede en sociale uitsluiting. Wij werken lokaal, dus de meeste mensen komen uit de buurt of hebben een band met de buurt. De rest van de samenleving is een afgeleide doelgroep, omdat iedereen mee de strijd moet aanbinden tegen armoede en voor grondrechten voor iedereen. Dit gaat over ontmoetingen, mensen in armoede respectvol behandelen tot verandering van structuren zodat regels, wetten en decreten ook ten goede komen van mensen in armoede.

Buurtwerk 't Lampeke heeft doorheen de jaren een uitgebreide werking uitgebouwd. Er is een deelwerking per leeftijdsgroep, maar al die deelwerkingen zijn intensief verbonden; we werken met veel aandacht voor het hele gezin. We hebben, met andere woorden, een integrale en geïntegreerde manier

van werken. Dus ook met aandacht voor alle levensdomeinen.

Samenwerken zit in het DNA van onze buurtwerking.

Onze organisatie is sterk ingebed binnen de buurt en de stad Leuven. We werken intensief samen met tal van partnerorganisaties en met het lokale beleid. Er zijn ook heel wat samenwerkingen en verbindingen op bovenlokaal niveau. We werken samen over alle levensdomeinen heen en rond alle thema's: cultuur, onderwijs, huisvesting, armoedebestrijding, gezondheid ... Vaak staan we hierdoor mee aan de wieg van vernieuwende initiatieven.

Onderwijs is naast huisvesting een van de belangrijkste hefbomen in het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting.

Kevyn: "Fabota is de jeugdwerking van 't Lampeke, en ik ben hier al mijn hele leven kind aan huis. Ik was echt een heel moeilijk kindje., Iik denk dat dat kwam omdat ik niet altijd evenveel aandacht heb gehad, waardoor ik dat hier en op school uitwerkte in agressie en heel storend gedrag, omdat waardoor ik dan aandacht kreeg van leerkrachten en op een rare manier ook van kinderen. Ze hebben mij echt begeleid door het proces om met mijn agressie om te gaan. De grootste uitdaging voor mij thuis was, naast de agressie, gewoon huiswerk. Ik kon niet altijd even gemakkelijk naar mijn ouders voor huiswerk, ik wou heun daar niet mee storen en ik dacht ook dat ze mij er niet mee gingen kunnen helpen. Mijn moeder was grotendeels alleenstaand, ik wou er haar niet mee lastig vallen en dus dacht ik, ik ga dat gewoon op Fabota doen. Hier kun je altijd terecht met je huiswerk want ze hebben een huiswerk klas. En dan komt die aandacht weer om de hoek kijken, hier krijg je als kind gewoon de aandacht die je nodig hebt. Het is hier echt een plaats voor iedereen, en vooral voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Als je hier komt dan krijg je dezelfde kansen als andere kinderen, die niet uit een kwetsbaar gezin komen. Ik ben bijvoorbeeld met Fabota gaan zwemmen, naar Bobbejaanland geweest, naar de Halve Maan in Diest. Toen ik dat hoorde, de Halve Maan, toen dacht: O wauw, ik ga dat ook doen, ik ga ook naar echt naar de Halve Maan, dat is fantastisch. Ik heb echt eens proberen na te denken wat er met mij zou gebeurd zijn als ik niet naar Fabota kon, dan denk ik echt dat ik op straat zou geleefd hebben of in de gevangenis zou terecht gekomen zijn. Dat denk ik echt. Ook omdat je bepaalde skills die je nodig hebt hier leert, skills die je ouders je niet meteen kunnen meegeven omdat ze zo druk bezig zijn met de taal te leren, te werken, te zorgen dat er eten op tafel is, kleren, enz...het is heel belangrijk. Ik heb veel dromen voor de toekomst, maar ik kan al de talenten die ik hier heb mogen ontdekken niet allemaal ontplooien. Ik moet kiezen, wat een luxeprobleem! Ze doen heel hard hun best om te zorgen dat kinderen uit kwetsbare gezinnen dezelfde kansen kansen krijgen als

kinderen die niet uit een kwetsbaar gezin komen. Dat is echt prachtig, niet alleen dat er de mensen zo zijn dat ze dat willen bereiken, maar ook nog dat het echt lukt. Mooie doelen voor ogen hebben is één, maar ze realiseren is nog iets anders, en hier lukt het echt, het is prachtig”.

Als we naar de geschiedenis van onze werking kijken zien we dat een huiswerkklas altijd al een rode draad was. Het organiseren van een huiswerkklas en de aandacht voor onderwijs lagen mee aan de start van onze werking, ver terug in de jaren '60.

Vandaag, meer dan 50 jaar later, krijgt het hele onderwijsgebeuren nog altijd veel en noodzakelijke aandacht. Elke maandag, dinsdag en donderdag kunnen kinderen in de kinderwerking hun huiswerk komen maken. In onze jongerenwerking den tube kunnen jongeren elke dinsdag studiebegeleiding volgen op onze boot op de Vaart. Ook ondersteunen we de steeds stijgende groep jongeren die kiest voor middenjury.

We doen niet aan remediering, want we laten die expertise graag over aan leerkrachten die hiervoor opgeleid zijn. We bieden de kinderen wel ruimte aan waar ze hun verhaal van de dag kwijt kunnen, waar ze leren prioriteiten kiezen, gestructureerd werken en evalueren. We betrekken in de mate van het mogelijke ook ouders in het huiswerk maken. Vanuit de huiswerkklas vangen we heel wat signalen op. Hiermee gaan we aan de slag samen met ouders en scholen.

Een voorbeeld: vanuit onze ervaring in de huiswerkklas ondervonden we dat veel leerkrachten huiswerk gaven uit gewoonte. Er was weinig beleid over. Vandaar dat we samen met twee buurtscholen een traject hebben gelopen rond huiswerk. Dit resulteerde in een korte documentaire huiswerkklassse (<https://www.youtube.com/watch?v=iWCdxVmlQ3c>)

Een belangrijk gevolg van dit traject en docu is dat de scholen hun eigen huiswerkbeleid onder de loep hebben genomen en hier hard aan gewerkt hebben zodat het een eigentijds en bewust beleid werd. Dit maakte absoluut verschil voor veel kinderen.

Werken aan een positieve relatie met de scholen is onontbeerlijk. Leerkrachten zijn ontzettend belangrijke mensen in het leven van kinderen en ouders. Door hun 'zijn', hun onderwijs en pedagogische kwaliteiten kunnen zij echt verschil maken in het leven van kinderen. Jammer genoeg is de kennis en ervaring over armoede niet altijd aanwezig bij leerkrachten. Vandaar dat er vaak met vooroordelen naar kansarme gezinnen wordt gekeken en gehandeld. Hier ligt een belangrijke rol voor ons. We gaan samen op zoek met scholen naar wat het betekent om in armoede te leven en verruimen zo de kennis en het wederzijds respect. Zo zitten we geregeld mee aan tafel met leerkrachten en bieden we vorming door actie op de werkvloer, samen zoekend naar antwoorden op soms moeilijke vragen die vertrekken vanuit individuele leerlingen.

We werken ook mee aan een traject van vzw Krijt met de Katholieke secundaire scholen van Leuven, als expert om te zoeken naar oplossingen om armoede op secundaire scholen makkelijker op te sporen en er op respectvolle manier mee om te gaan en samen oplossingen te zoeken. Dat gaat van bekendmaking en beleid rond uitpas, solidariteitsfonds, vertrouwensfiguren ...

We bieden veel vorming aan, aan huidige, maar zeker ook aan toekomstige leerkrachten binnen de lerarenopleiding. Naast de vormingen kunnen leerkrachten ook ervaring komen opdoen tijdens hun alternatieve stages. Dit is echt een win-winsituatie.

We zijn al jaren brugfiguur voor veel ouders door mee te gaan naar oudercontacten of andere gesprekken met scholen en clb's. Maar evengoed door mee zorg te dragen voor financiële, juridische, huisvesting en andere kwesties. Hier zijn we echt een brugfiguur aan de zijde van de mensen in kwetsbare situaties. 'Brugfiguren' is onlangs uitgerold in Leuven. Zo krijgen Leuvense scholen ondersteuning van een brugfiguur dankzij financiële ondersteuning van de stad Leuven. Een vijftal scholen hebben voor onze werking gekozen om mee samen te werken en om mee te steunen op onze brugfiguren die vanuit onze missie en visie vertrekken.

We bieden vormings -en infomomenten aan ouders aan over de belangrijke stappen in het onderwijs. Zo hebben we oudergroepen rond 'de zin van de kleuterschool', 'de overgang van kleuter naar lager en van lager naar het secundair onderwijs', het aanmeldingssysteem', de zin van huiswerk ... We doen dit indien mogelijk in samenwerking met de buurtscholen.

We weten dat we als werking voor heel veel kinderen en jongeren een groot verschil hebben gemaakt. Dat merken we trouwens als we kinderen en jongeren van toen tegen komen. De positieve bekrachtiging en het geloof in hun dat we telkens opnieuw, ook op de moeilijke momenten, gaven, heeft voor velen gezorgd dat ze hun, toen nog verborgen, ambitie waar hebben gemaakt.

Door onze creatieve projecten die vanuit onze basiswerking ontstonden zijn we een inspiratiebron voor velen geweest. Verschillende organisaties uit het middenveld, scholen ... hebben projecten overgenomen of kwamen bij ons met de vraag om expertise te delen.

Ten slotte geloven we ook dat we mee verschil hebben gemaakt aan beleidstafels. Soms in harmonie, soms was er al wel meer discussie nodig.

Maar dat is dan ook een rol die we moeten spelen als we echt willen opkomen voor, en samen met mensen in kwetsbare situaties. Deze resultaten komen niet uit het niets. Het is jarenlang geduldig maar doordacht en hard werken. Samenwerken met de mensen waar het over gaat. Met mensen uit onderwijs, lokale en Vlaamse beleidsmakers, met vrijwilligers ... Het vraagt geduld maar ook een grote vastberadenheid om het grote onrecht dat ook in deze Belgische samenleving nog steeds aanwezig is, te bestrijden. We streven ernaar om hier met positieve, creatieve ideeën en acties een antwoord te bieden. Samen zoekend, soms botsend maar altijd met passie en het vuur om onrecht te bestrijden.

Buurtwerk 't Lampeke

Ridderstraat 147

3000 Leuven

www.lampeke.be

Bibliografie

Annabel Cardoen,

Campagnedossier 2018: 1 op 5 loopt school in de buitenbaan.

Welzijnszorg, Brussel, september 2018.

Jill Coene, Tuur Ghys, Bernard Hubeau, Sarah Marchal, Peter Raeymaeckers, Roy Remmen, Wouter Vandenhole, Gert Van Hecken & Lore Van Praag (red.),

Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2022.

Acco, Leuven, 2022

Katrijn Denijs et al.,

PIRLS 2021 in Vlaanderen. Leesvaardigheid in het vierde leerjaar in Vlaanderen.

KULeuven, mei 2023

Kinderrechtencoalitie Vlaanderen,

Leer mij groeien. Over onderwijs en kinderrechten.

Kinderrechtencoalitie, Brussel, 2022.

Ides Nicaise e.a.,

Dertig jaar sleutelen aan gelijke onderwijskansen: een B-attest?

in: J. Coen, T. Ghys, B. Hubeau, S. Marchal, P. Raeymaeckers, R. Remmen, & W.

Vandenhole (red.). Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2021, Brussel: Uitgeverij ASP, p.123-139.

Ides Nicaise,

Onderwijs en sociale rechtvaardigheid in 2050.

In: Welwijs – 2022 – jaargang 33 nr 3, p.6-10

PISA-team Ugent,

Leesvaardigheid van 15-jarigen in Vlaanderen.

Universiteit Gent, 2018

Koen Trappeniers, Colette Victor,

Samen tegen onbetaalde schoolfacturen.

In: De Gids op Maatschappelijk Gebied – 2017 – jaargang 108 nr 7

